

ORSZÁGNÉV CSERÉK

Geográfiai branding (1. rész)

„– Where do you come from?” „– Hungary.” „– What? Are you hungry?”

Ha volt részed valaha ilyen párbeszédben, talán elgondolkodtál rajta, milyen érdekes a mi „márkanévünk”.

Persze nem szokás csak úgy országokat átnevezni, pláne nem marketing célból.

Vagy mégis?

Ahogy látni fogjuk, azért akad rá példa. És még több terv.

A földrajzi helyek neveinek többnyire messzire nyúló történelmi gyökerei vannak, legyen szó akár hegycsúcsokról, tavakról, tengerekről, városokról vagy éppen országokról. A név kötődik az ott lakók életéhez, akik hozzászoktak ahhoz, ezért sem olyan egyszerű azt megváltoztatni. Hacsak pont nem egy új kezdetet akarunk vele jelezni.

Amikor például a gyarmatok kivívták függetlenségüket, első dolguk volt, hogy új neveket adtak maguknak. **Ceylonból - Sri Lanka lett, az Arany Partból - Ghána, Rhodéziából - Zimbabwe.**

Holland-Kelet India új neve: Indonézia, és a rengeteg nyelvjárást felváltotta egy újonnan alkotott nyelv: a **bahasa indonéz.**

Az egykori „Belga Kongó” egyszerűen csak **Kongó**ként létezett tovább, majd **Zaire** lett belőle, aztán megint Kongó.

A Brit Birodalom indiai gyarmatainak pedig teljesen új országok is kialakultak, például **Pakisztán** és **Banglades.** Ezeknek a helyeknek újra kellett kezdeniük mindent. Vagy éppen teljesen elölről. Ahogy azt a 19. században európai elődeik tették, feltárták, vagy sokszor kitalálták saját történelmüket.

Zimbabwe például egy félig-meddig misztikus afrikai birodalom volt, körülbelül azon a területen, ahol a mai Zimbabwe is fekszik. Az ókori Zimbabwe és a modern Zimbabwe közötti történelmi kapcsolat ugyan lényegében elhanyagolható, az érzelmi kötődés azonban fontos az itt élőknek.

Aztán a kilencvenes évek elején összeomlott a szovjet blokk, és a fenti folyamat ismét lejátszódott. A Szovjetunióból több új nemzet vált ki. Voltak közöttük nagy történelmi múlttal és hagyományokkal rendelkező országok, például **Grúzia.**

Mások azonban, például az öt közép-ázsiai „sztán” (**Üzbegisztán, Kirgizisztán, Türkmenisztán, Kazahsztán** és **Tádzsikisztán**) soha nem léteztek korábban független államként.

Mindeközben Csehszlovákia is két részre szakadt, a Tito-féle Jugoszlávia pedig lépésről-lépésre hullott darabokra, legutóbb: **Szerbia** és **Montenegró** szétválásával.

Nem csak a politika lehet azonban oka az ország-átnevezéseknek. **Guatemalában** például, ahol egykoron a maya birodalom központja volt, azt tervezik, hogy megváltoztatnak egy betűt. Az ország új neve így: „**Guatemala**” lehet, jobban utalva múltjukra és egyúttal vonzóbbá válva a turisták számára.

De nem is kell ennyire térben messzire mennünk. Macedónia a Jugoszláviától való elszakadása után évekig a szerencsétlen hangzású „**Former Yugoslav Republic of Macedonia**” nevet volt kénytelen hivatalosan használni. vagy még rosszabb esetben annak rövidítését, a „FYROM”-ot. A görög kormány ugyanis kijelentette, hogy Macedónia – mint földrajzi terület – jóval nagyobb mint a macedón állam, ráadásul nagyrészt Görögországhoz tartozik. A görögök ragaszkodása, ha nem is szimpatikus, de

branding szempontból érthető: nem szeretnék, ha Nagy Sándort és örökségét nem velük, hanem a macedón állammal kötnék össze az emberek, és – mondjuk turizmus céljából – azt keresnék fel.

Észtország amennyire lehetett, egy időben igyekezett az „Estonia” angol elnevezést kerülni és inkább az „Estland”-ot használni. Előbbiről ugyanis felmérések szerint sokaknak az 1994-ben elsüllyedt komp tragédiája jutott eszébe, amikor is 852-en vesztették életüket. Minderről később ráadásul film is készült - *Donald Sutherland* főszereplésével -, „Estonia” címmel. (A magyar mozik „Balti vihar” néven játszották.) Aztán a „balti vihar” elült, és az Estonia név maradt. Nemrégiben azonban felmerült ennek cseréje „E-stonia”-ra, utalva arra, hogy az ország mennyire elől jár az információtechnológiában. Mindehhez meg is van a reális háttér, mert a McConnel International kutatása szerint az ún. e-környezet (e-climate) terén Taiwan és Észtország áll a világranglista első két helyén. Ráadásul Észtország az első állam, ahol a polgárok akár interneten is megválaszthatják az országgyűlési képviselőiket, végképp alátámasztva ezzel az „E-stonia” pozíciót.

Vagy itt van **Csehország** esete, ahol az ország angol elnevezésével van többeknek baja. Ahogy az Economist is beszámolt róla, a „Czech Republic” („Cseh Köztársaság”) nem igazán tetszik a cseheknek, mert a turisták általában nem a „Spanyol Királyságba” („Spanish Kingdom”) vagy az „Ausztrál Nemzetközösségbe” („Commonwealth of Australia”) mennek nyaralni, hanem inkább a rövid nevet használják.

(Nem is beszélve Hong Kongról, ahol a hivatalos forma: „**Hong Kong Special Administrative Region of the People's Republic of China**”). Bárhogy is, Csehországnak (legalábbis angol nyelven) csak a hivatalos megnevezése létezik, nincs rövid alakja. Ezért az akadémikusok és a kormánytagok egy része a „Czechia” nevet javasolja a „Czech Republic” helyett. Csakhogy ez meg nagyon hasonlít Csecsenföldre, ami angolul úgy hangzik: „**Chechnya**”. (Igaz, utóbbi „márkanév” még egyetlenegy állam sem ismerte el a világban.) A csehek egy másik része viszont az egykori „**Bohemia**” vagy/és „**Moravia**” megnevezést szeretné. Ez ugyan történelmileg helytálló lehetne, de branding szempontból valószínűleg rossz lépés, mert az átlag világpolgár nem ilyen tájékozott a múlttal kapcsolatban és végképp nem értené, honnan is jönnek a csehek...

Végül, de nem utolsósorban: hogy az **Amerikai Egyesült Államokban** is mennyire fontosnak tartják a jó földrajzi márkanévét, jól mutatja, hogy 2006 tavaszán pályázatot írtak ki arra, mi legyen az ország új elnevezése.

Azt nem tudni, hogy mindez mennyire vehető komolyan, mindenesetre a „**Name the U.S.A.**” program első helyezettje elvileg százezer dollárt kap. A pályázat oka valószínűleg az, hogy az Egyesült Államok imázsa az utóbbi időben folyamatosan romlik.

Mindenesetre még mindig a világ egyik vezető (és egyben széleskörben ismert) márkája, így a névcseré felettébb különösen hangzik.

Papp-Váry Árpád Ferenc

Forrás: PR Herald